

Տ. ԶԱՔԱՐԻԱ ԾԱՅՐԱԳՈՒՅՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՔԱՐՈՉԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԳԱՅԱՆԵ ՎԱՆՔՈՒՄ ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(17 դեկտեմբերի, 2023)

Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

«Յաւել մեզ հաւատա»
(Ղուկ. Ժէ. 5):

Սիրելի հավատացյալներ,

Մղձավանջային, կորստաբեր տարին ավարտին է մոտենում, դրսում սկսվել է նախատոնական առեւտրային եռուզեռը, իսկ քրիստոնյաներս փորձում ենք նաեւ ինքնաքննությունամբ անդրադառնալ մեր ապրած կյանքին, արածին ու չարածին՝ նոր սպասումներ, ակնկալություններ ունենալով գալիք տարուց: Մեզնից յուրաքանչյուրը ցանկանում է, որ նոր տարում Աստված իրականացնի նաեւ հավաքական ու անձնական մեր տարբեր խնդրանքները: Եւ այս մտածումները հաճախ մեզ եկեղեցի են տանում, ուր ամեն Ս. Պատարագի ժամանակ Աստված շարունակում է խոսել մեզ հետ՝ ուսուցանելով, հորդորելով եւ խրատելով: Այսօրվա ավետարանական հատվածում կրկին ականատեսն ենք Հիսուսի եւ առաքյալների միջեւ հետաքրքիր մի զրույցի, երբ Տիրոջ աշակերտները մեկ բան են խնդրում՝ Վարդապետից՝ ասելով. «Ավելացրո՛ւ մեր հավատը»: Գուցե հիմա շատերդ զարմացած կամ տարակուսած եք առաքյալների խնդրանքի վրա: Մի՞թե նրանք էլ հավատի մեջ ամրանալու կարիք ունեին, երբ ամեն ժամ Տիրոջ հետ էին, ականատեսները Նրա հրաշքների ու բժշկումների: Առաքյալների այս պահվածքը հասկանալու համար անհրաժեշտ է ամբողջությամբ դիտարկել եւ քննել օրվա սուրբգրային ընթերցվածը: Նախքան առաքյալների այս խնդրանքը, Տերը երկու կարեւոր բանի մասին է խոսում՝ գայթակղության եւ ներողամտության:

Աշխարհը լի է բազում գայթակղություններով, որոնք հաճախ շեղում են մարդուն եւ մեղքի մեջ գցում: Հնարավոր չէ պատկերացնել մի աշխարհ,

որտեղ գայթակղություններ չկան: Պարզապես ժամանակի ընթացքում փոխվում են գայթակղության ձևերն ու գործիքակազմը, բայց երեւույթը մնում է միշտ արդիական: Ոչ ոք ապահովագրված չէ գայթակղվելուց, սատանայի թակարդն ընկնելուց, մեղք գործելուց, բայց շատ կարեւոր է ճիշտ ժամանակին հետ կանգնել, ապաշխարել եւ Տիրոջը դառնալ: Այստեղ Հիսուս մի շատ կարեւոր շեշտադրություն է կատարում՝ վաճ տալով նրան, որի միջոցով գայթակղությունը կգա: Պատկերն ավելի խտացնելու նպատակով Տերն անգամ ասում է, որ ավելի լավ կլինեք այդ մարդու պարանոցից ծանր մի քար կախված լինեք, եւ ծովը նետվեք, քան փոքրերից մեկին գայթակղեցնեք: Ավելին՝ Հիսուս հորդորում է զգույշ լինել նաեւ ինքներս մեր հանդեպ: Ուրեմն՝ երբեք չպետք է գայթակղության առիթ դառնալ մյուսների համար՝ դրանով իսկ ոչ միայն քեզ դատապարտելով, այլեւ դիմացինիդ:

Հաջորդիվ Քրիստոս խոսում է քրիստոնեական ներողամտության կարեւորության մասին՝ ասելով, որ մենք պարտավոր ենք անգամ յոթ անգամ մեղանշած մեր եղբորը ներել: Հրեական մտածողության համաձայն՝ կատարյալ էր այն մարդը, որն իր եղբորը երիցս ներում էր: Զպետք է կենտրոնանալ թվերի վրա, քանզի Հիսուս փոխում է այս մտածողությունը եւ ներելու համար ավելի բարձր շեմ սահմանում: Նախ Հիսուս ներեց մեզ խաչի վրա եւ փրկության հույս տվեց՝ ամեն անգամ հիշեցնելով, որ անշափ շատ է մեզ սիրում: Նույն այս ներումն ենք հայցում նաեւ Տերունական աղոթքում՝ դիմացինի մեջ տեսնելով Աստծու պատկերը: Եկեք անկեղծորեն խոստովանենք, որ ամբողջովին չենք կարող խուսափել տարատեսակ գայթակղություններից, իրականում երբեմն նաեւ դժվար է ներելը, երբ ներումն ու անսահման ցավ եւ տառապանք կա: Բնականաբար Տիրոջ այս խոսքերն ազդել էին առաքյալների վրա, նրանք իրենց տկար եւ անօգնական էին զգում, ուստի եւ խնդրեցին իրենց հավատն ավելացնել՝ փորձություններին դիմանալու եւ հաղթահարելու համար: Հիսուսի պատասխանն էլ շատ հստակ էր. «Եթե մանանեխի հատիկի չափ հավատ ունենաք եւ այս թթենուն ասեք՝ արմատախի՛ր եղիր եւ տնկվիր ծովի մեջ, նա կհնազանդվի ձեզ» (Ղուկ. ԺԷ. 6):

Ավետարանական այս պատմությունից կարելի է եզրակացնել, որ մարդն ինքը չի կարող միայնակ իր հավատն ավելացնել, այլ միայն Տիրոջ օգնությամբ: Հավատն աստվածատուր շնորհ է, որ այլակերպում, պայծառակերպում է մարդու կյանքը, անհնարինը հնարավոր դարձնում՝ ուժ տալով արարելու եւ բարիք գործելու համար: Առանց հավատի ոչ միայն

դժվար է ապրելը, այլեւ նույնիսկ՝ մեռնելը: Հավատն է որոշակիացնում մեր կյանքի ընթացքը՝ այն դարձնելով իմաստալից եւ երջանիկ: Մի պահ փորձեք պատկերացնել, թե ինչ քառասյին, տխուր եւ ձանձրալի կլինեք կյանքն առանց հավատի, երբ անհուսությունն ու անորոշությունը թագավորեին մեր հոգիներում: Այլ խոսքով՝ հավատը կենսական անհրաժեշտություն է մարդու համար, որը ցանկանում է լիարժեք կյանքով ապրել: Իսկ կատարյալ կյանքի հիմքն Աստծու հետ անմիջական կապն ու ամենօրյա հարաբերություններն են:

Հավատի շնորհիվ մեր առաջ բացվում են բոլոր փակ դռները, եւ մենք հնարավորություն ենք ստանում ճաշակելու աստվածային բարիքները, հաղորդ դառնալու անմատուց խորհուրդներին: Ինչպես միջնադարի նշանավոր ռաբունապետ Հովհաննես Երզնկացի Պլուզն է ասում. «Հավատը երկնքի արքայության բանալին է, որ Աստված տվեց մեզ. քանզի ով ձեռքում ունենա հավատի զորությունը, կբացի եւ կմտնի արքայություն»: Այդ խորհրդանշական բանալիները մեզ ձրիաբար տրվում են Ս. Մկրտության ժամանակ, երբ անդամագրվում ենք Քրիստոսի Եկեղեցուն եւ քրիստոնյա դառնում: Իսկ քրիստոնյայի կյանքը վայելք ու հաճույք չէ, այլ խաչի ճանապարհ, որի վերջնակետն Աստծու արքայությանն արժանանալն է: Հետեւաբար մեզնից է արդեն կախված, թե ինչպե՞ս կօգտագործենք բանալի-շնորհները՝ մեր փրկության, թե՞ կորստի համար:

Տեր Հիսուս Քրիստոս Իր երկրային առաքելության ընթացքում մեծապես կարեւորում էր հավատի առկայությունը: Չպետք է մոռանալ, որ ըստ Աստծու խոսքի՝ մանանեխի հատիկի չափ հավատը կարող է անգամ սարեր շուռ տալ ու բազմապիսի հրաշքներ գործել: Անկարելի բան չկա Տիրոջ աշակերտների, այս դեպքում՝ նաեւ քրիստոնյաներիս համար, եթե սրտանց եւ անվերապահ հավատում ենք Աստծուն եւ հավատարիմ մնում Նրա լույս պատվիրաններին: Սա է պատճառը, որ Հիսուս հաճախ բժշկումներից առաջ հարցնում էր, թե հավատո՞ւմ է տվյալ մարդն Իրեն: Իսկ արդեն բուժելուց հետո ասում, որ հենց հավատը փրկեց նրան: Ավետարանական լուսնոտ երեխայի բժշկության դրվագում էլ նրա հայրը բարձր գոռաց՝ ասելով. «Հավատում եմ, օգնի՛ր իմ անհավատությունը»: Այսպիսի հավատ է Աստված մեզնից սպասում՝ անպայմանավոր, հաստատուն եւ կենդանի:

Սիրելիներ, մեր ականջներում անընդհատ պետք է հնչի Տիրոջ խոսքը. «Մի՛ վախեցիր, միայն հավատա»: Վստահ եղեք՝ ինչ էլ լինի, Տերը մեզ մե-

նակ չի թողնելու կյանքի փոթորկահույզ օվկիանոսում մահաբեր ալիքների, դժվարությունների եւ փորձությունների ժամանակ: Նա ամուր բռնելու է մեր ձեռքը, չի թողնելու՝ խեղդվենք, եւ անպայման ամրացնելու է մեզ հավատի մեջ: Աստված ուզում է տեսնել մեր հավատը եւ այդ նույն հավատից բխած գործերը: Զորավոր հավատը կյանքի շարժիչ ուժն է բոլոր իրավիճակներում, որն օգնում է հաղթահարելու նույնիսկ թերարժեքության բարդությունները եւ հավատալու սեփական ուժերին: Ցավոք, վերջին շրջանում տկարացել ենք մեր հավատի մեջ, չենք հավատում այլեւս ապագա հաղթանակներին, ձեռքբերումներին, ապրում ենք ամեն օրով թեկուզեւ անորոշության մեջ՝ բավարարվելով ոչ բարեկամական տարբեր շրջանակներից հրապարակ նետված ստին ու կեղծիքին: Այնինչ մեր բառապաշարում պետք է բացառենք «չեմ կարող», «անհնարին է» արտահայտությունները, եթե իսկապես սրտանց հավատում ենք Աստծուն եւ մեր հույսը դնում ոչ թե մարդկանց, այլ հենց Նրա վրա: Այդ ժամանակ Աստված էլ կտա համապատասխան շնորհներն ու զորությունը՝ աստվածահաճո եւ հայրենաշեն ձեռնարկները կյանքի կոչելու համար: Մեզ մնում է աներկբա հավատալ Աստծուն եւ հավատարիմ լինել մեր նախնյաց հավատին, նրանց ստեղծած հոգեւոր արժեքներին: Միայն այս դեպքում հաջողություններ կարձանագրենք հայրենական կյանքում եւ անձնականում, կապրենք մեր երազած Հայրենիքում եւ անխոս երջանիկ կլինենք: Ես հավատում եմ հայի ստեղծարար ոգուն, մեր հաղթանակներին ու հաջողություններին, որոնք ուժ են տալիս ապրելու, ապրեցնելու, արարելու, պաշարելու համար: Եթե այս տեսակ հավատամքով չշարժվենք, ոտքի չկանգնենք ընկած վիճակից, չբժշկվենք մեր ցավերից, ապա մեզ ավելի տխուր ու կործանարար իրավիճակներ են սպասում: Բայց ես մնում եմ լավատես ու հուսառատ, որ կարողանալու ենք մեր ներսից վանել վախն ու անտարբերությունը՝ լծվելով պետականության կերտման սրբազան առաքելությանը, որտեղ կարեւոր դերակատարություն պիտի ունենա նաեւ Հայոց Եկեղեցին:

Թող հարուցյալ Տերը զորացնի մեզ՝ ամենքիս, առաքելական եւ լուսավորչական հավատի մեջ, առավել իմաստություն պարգևի պատասխանատվություն եւ որոշումներ ընդունող պաշտոնյաներին՝ հայոց նավը զերծ պահելու նավաբեկություններից ու առաջնորդելու դեպի խաղաղ նավահանգիստ:

Տիրոջ սերը, խաղաղությունն ու ողորմությունը մեզ հետ լինեն այսօր, վաղը եւ հավիտյանս. ամեն: